

№ 44.

Warszawa, d. 31 października 1925 r.

№ 44.

REDAKCJA i ADMINISTRACJA: Warszawa, Krak.-Przedmieście 5 m. 4, tel. 114-26. Adres telegr.: „Metalowcy—Warszawa“.

Prenumerata wynosi wraz z przesyłką w kraju: Złp. 4 kwartalnie. Nr. pojedynczy gr. 40.
Członkowie Polskiego Związku Przemysłowców Metalowych otrzymują „PRZEMYSŁ METALOWY“ bezpłatnie.

**SZWEDZKIE
ŁOŻYSKA
KULKOWE**

SKF

**Warszawa
Kopernika 13
Telefon 12-14**

339

**ZWYCZAJNE ZGROMADZENIE WALNE
CZŁONKÓW ODDZIAŁU WARSZAWSKIEGO
P. Z. P. M.**

odbędzie się we czwartek dn. 5 listopada 1925 r.,
o godz. 19-ej, w lokalu Związku ul. Traugutta 4 w War-
szawie, z następującym porządkiem obrad:

- 1) Wybór przewodniczącego, sekretarza i skrutatorów.
- 2) Zatwierdzenie protokołu Nadzwyczajnego Walnego Zgroma-
dzenia z dn. 17.VIII.1925 r.
- 3) Sprawozdanie z działalności Oddziału za r. 1924.
- 4) Wybory członków Zarządu Oddziału na rok 1924/25.
- 5) Komunikaty Zarządu:
 - a) Związek Eksportowy Przemysłu Metalowego Przetwó-
czego;
 - b) sprawy podatkowe;
 - c) sprawy robotnicze.
- 6) Sprawy bieżące.
- 7) Wnioski członków.

U w a g a. Osobne zaproszenia rozsyłane nie będą.

Ś. p. TEOFIL LAŚKIEWICZ.

Przemysł polski poniósł ciężką stratę w osobie ś. p. inż. Teofila Laśkiewicza, szefa znanej firmy „Zakłady Mechaniczne E. Plage i T. Laśkiewicz w Lublinie“, który w sile wieku męskiego zmarł w dn. 23 października r. b. po dłuższej chorobie.

Ś. p. Teofil Laśkiewicz urodził się w Skierniewicach w r. 1869. Po skończeniu szkoły średniej w Łowiczu wyjechał na studia wyższe do Petersburga, gdzie skończył chlubnie instytut technologiczny ze stopniem inżyniera-technologa. Po kilkoletniej praktyce konstruktorskiej, między innymi jako szef biura technicznego w dziale ogrzewań centralnych firmy K. Arkuszewski w Łodzi, oraz po zaznajomieniu się ze stroną administracyjną i handlową przedsiębiorstwa przemysłowego, jako przedstawiciel tejże firmy w Odesie, ś. p. inżynier Laśkiewicz wraca do kraju i tu zakłada w r. 1897 do wspólni z kolegą swoim inż. Emilem Plage fabrykę mechaniczną w Lublinie, z przeważającym działem kołtarskim.

Już sam fakt opuszczenia spokojnej i bezpiecznej drogi zdobywania kariery technicznej na posadach w fabrykach krajowych, która wobec intensywnego rozwoju przemysłu w tym właśnie czasie, po reformie finansowej Witte'go, dawała wielkie widoki powodzenia, świadczy dobitnie o duchu inicjatywy i przedsiębiorczości, o energii twórczej młodego inżyniera, który w 28-ym roku życia nie wahał się wstąpić na trudną i ciernią drogę przemysłowca samodzielnego. Dzięki talentowi i wielkiej wiedzy technicznej ś. p. inż. Leśkiewicza, dzięki niestrudzonej pracowitości obu współników, skromne początkowo zakłady młodej firmy rozwijały się szybko i przed wojną osiągnęły znakomity rozwój, stają w szeregu pierwszorzędných zakładów przemysłu metalowego w kraju.

Po śmierci ś. p. Emila Plage w r. 1911 udział jego objął inż. Kazimierz Arkuszewski. Gdy wybuchła wojna i roszanie ustępowali z kraju, fabryka „E. Plage i T. Laśkiewicz“ została częściowo ewakuowana do Rosji, częściowo zniszczona przez okupantów. Wielkiej energii właścicieli i w szczególności ś. p. Teofila Laśkiewicza zawdzięcza przemysł metalowy polski, że ta placówka odrodziła się do nowej pracy i w krótkim czasie wróciła do dawnej sprawności, zatrudniając około 600 robotników.

Ś. p. Teofil Laśkiewicz był typem przemysłowca polskiego, który w pracy swej widzi nie tylko źródło dochodu, lecz pilnie badając potrzeby kraju, przysto-

sowuje do nich kierunek swej fabryki, bez względu na doraźne zyski. To też, zdając sobie sprawę z potrzeby lotnictwa dla obrony kraju, ś. p. Laśkiewicz nie wahał się rozpocząć wyrób samolotów, których produkcja w kraju jest koniecznością państwową, aczkolwiek wiedział, że na tej drodze pioniera nowej gałęzi wytwórczości czekają go wielkie trudności i zawody, jak każdego, który toruje nowe drogi.

Jego wielką zasługą, którą należy z naciskiem podkreślić, jest rozpoczęcie tej fabrykacji, wytrwałe przygotowywanie do niej ludzi, gromadzenie doświadczenia, z którego mogli korzystać jego następcy.

Człowiek dużej miary i wielkiego serca ś. p. Teofil Laśkiewicz nie zamykał się w ramach swojej kariery przemysłowej, lecz brał żywy udział w życiu przemysłem i społecznem całego kraju, oddając się z zapałem obowiązkom obywatelskim. Gdy więc istniejące przed wojną Stowarzyszenie Zawodowe Przemysłowców Metalowych Królestwa Polskiego przeistacza się po wojnie w Polski Związek Przemysłowców Metalowych, obejmujący wszystkie zjednoczone ziemie polskie, ś. p. inż. Laśkiewicz organizuje Oddział Lubelski Związku. Wybrany przez kolegów na stanowisko prezesa Oddziału, pozostaje na niem aż do śmierci.

S. p. Teofil Laśkiewicz był członkiem Stowarzyszenia Techników w Lublinie, członkiem zarządu znanej fabryki maszyn rolniczych „M. Wolski i S-ka” w Lublinie, członkiem zarządu Kasy Przemysłowców i Rolników w Lublinie, jakiś czas był dyrektorem Towarzystwa Kredytowego Miejskiego w Lublinie i t. d.

Obdarzony wielkim instynktem społecznym, odczuwający swem wrażliwym sercem niedolę ludzką, ś. p. Teofil Laśkiewicz oddawał chętnie swą pracę i swój talent organizatorski na potrzeby swych współobywateli lubelskich. Był więc członkiem rady miejskiej; przez lat 20 był kuratorem szpitala św. Józefa w Lublinie, brał czynny udział w organizacji i zarządzie szkoły rzemieślniczej imienia Syroczyńskiego, był przez wiele lat członkiem rady opiekuńczej szkoły handlowej 8-mio klasowej Zgromadzenia kupców w Lublinie, a podczas ciężkich lat wojny, w czasie okupacji, niósł pomoc i radę swym współobywatelom jako członek komitetów i organizacji ratunkowych.

To też pogrzeb ś. p. Teofila Laśkiewicza, który odbył się w d. 26 b. m. w Lublinie, był wielką manifestacją uznania i wdzięczności jego mieszkańców dla zasłużonego obywatela, którego niezłomny i czysty charakter wyrażał się we wszystkich czynach jego zbyt krótkiego, niestety, a tak pracowitego żywota. Nieprzejrane tłumy odprowadziły jego zwłoki na miejsce wiecznego spoczynku, a liczne wieńce, niesione przed trumną, świadczyły o ilości instytucji, które korzystały z jego współpracy. Na głównej arterji miasta ruch był wstrzymany, gdyż rzesze żałobne zajęły całą jezdnię i oba chodniki. Porządek uroczystego pochodu utrzymywała ochotnicza straż pożarna fabryki.

Nad otwartym grobem na cmentarzu przemówił pierwszy ksiądz kanonik Nowosielski, żegnając zmarłego przejętymi serdecznym bólem słowy i zaznaczając, że zwłoki jego legną obok zwłok jego unięowanego syna, który poległ na polu chwały w obronie Ojczyzny w wojnie bolszewickiej. Drugim mówcą był inż. Dębowski, dyrektor fabryki E. Plage i T. Laśkiewicz, który żegnał zmarłego szefa w imieniu robotników i pracowników. W imieniu Rady Polskiego Związku Przemysłowców Metalowych oddał hołd i cześć pamięci wybitnego członka Związku, przybyły z War-

szawy delegat Rady, wicedyrektor Związku, prof. inż. M. Chorzewski. P. inż. L. Hafner, wiceprezes Oddziału Lubelskiego P. Z. P. M., dyrektor naczelny firmy M. Wolski i S-ka, pożegnał głęboko odczuciem przemówieniem zmarłego Prezesa Oddziału. W imieniu obu szkół lubelskich, które opiekował się ś. p. Teofil Laśkiewicz, rzemieślniczej i handlowej, przemówił dyrektor 8-mio klasowej Szkoły Handlowej, p. L. Kowalczewski. W imieniu lubelskiego Stowarzyszenia Techników pożegnał zmarłego wybitnego technika serdecznymi słowy p. inż. Kryński. Wszyscy mówcy podnosili zasługi i wielkie zalety charakteru zmarłego obywatela kraju.

Cześć jego pamięci!

ZNIŻKA STOPY PODATKU OD OBROTU W HANDLU HURTOWYM.

W № 106 „Dz. Ust.” z r. b. zostało ogłoszone rozporządzenie ministra skarbu z d. 7 października 1925 r., które obniża stopę podatku do 10% od obrotów, osiągniętych przez samoistne przedsiębiorstwa handlowe ze sprzedaży hurtowej, przez przedsiębiorstwa skupu zawodowego, jak również przez samoistne przedsiębiorstwa wykonywania dostaw niektórych wymienionych w rozporządzeniu towarów, z których przytaczamy następujące, dotyczące przemysłu metalowego: 1) blacha żelazna; 2) specjalnie wymienione narzędzia rolnicze, a mianowicie: pługi konne, brony, sierpy, kosy, grabie, kultywatory, młockarnie, kieraty, wialnie, sieczkarnie, żniwiarki, kosiarki i siewniki; 3) surowiec żelaza oraz żelazo i stal w sztabach, belkach i szynach.

Zaznaczamy, że rozporządzenie to *nie dotyczy przedsiębiorstw przemysłowych* lecz jedynie wyżej wymienionych handlowych.

ZWIEDZENIE FABRYKI ZWIĄZKOWEJ.

W dn. 26 b. m. wytwórnia pruszkowska Stowarzyszenia Mechaników Polskich z Ameryki miała możliwość pokazania swej fabryki i jej wyrobów p. ministrowi spraw wojskowych, jen. W. Sikorskiemu, któremu towarzyszyli: szef dep. X przem. wojen. generał Litwinowicz, jen. Lipkowski i liczne grono wybitnych oficerów M. S. Wojsk. Po powitaniu p. ministra przez dyrektora naczelnego Stow. Mech. Pol. z Ameryki inż. J. Iwanowskiego, który w streszczeniu przedstawił historję założenia i rozwoju tej placówki przemysłowej, główny inżynier p. Jan Piotrowski zreferował program fabrykacyjny i zasady organizacji wytwórni obrabiarek i narzędzi w Pruszkowie.

Następnie zwiedzono fabrykę, mieszczącą się w zbudowanych przed laty z górą 40 budynkach warsztatów artyleryjskich inż. Rudnickiego, które następnie przeszły na własność nieistniejącej również fabryki pomp i sikawek Józefa Troetzera. Budynki te są podług obecnych wymagań zbyt skąpo oświetlone, ponieważ jednak nie wystarczają, zostają rozszerzane przez przybudówki, lepiej odpowiadające charakterowi robót wykonywanych. Natomiast obrabiarki, pracujące w fabryce, narzędzia robocze i miernicze są pierwszorzędnej jakości i pozwalają na wykonywanie maszyn wysoce precyzyjnych.

W hali monterskiej zwiedzający mieli możliwość poznania wyrobów fabrycznych, a więc zarówno zamówionych przez instytucje rządowe obrabiarek specjalnych, przeznaczonych do bardzo precyzyjnych wyrobów masowych, jak i obrabiarek do metali dla celów ogólnych. Z tych ostatnich po za tokarkami, strugarkami, wiertarkami, szczególnie wyróżniała się świeżo wykończona gryzarka (frezarka) uniwersalna, wzorowana na cieszącym się wszechświatową sławą modelu „Brown & Sharpe”.

Opuszczając fabrykę, zwiedzający mieli to przekonanie, że w fabryce pruszkowskiej pielęgnują się najlepsze tradycje firmy „Gerlach i Pulst”, która ode-

grała poważną rolę w dziejach polskiego przemysłu obrabiarkowego od roku 1895 do 1915. Liczni pracownicy tej firmy, która na skutek wojny należy już do przeszłości, współpracują w wytwórni pruszkowskiej.

Działalności obecnej Stowarzyszenia Mechaników Polskich z Ameryki należy się zasłużone uznanie, wraz z życzeniem wytrwania w obecnych ciężkich czasach i osiągnięcia jaknajlepszych wyników w przyszłości.

S. J. Okolski.

NADZÓR SĄDOWY.

Sąd powiatowy w Bydgoszczy zawiadomił Polski Związek Przemysłowców Metalowych pismem z d. 24.10. 1925, że uchwałą Sądu zarządza się nad majątkiem firmy „Galwana” Tow. Akc. w Bydgoszczy nadzór sądowy, celem odwrócenia postępowania upadłościowego.

„Galwana” jest członkiem P. Z. P. M.

RYNEK TOWAROWY NA SUROWCE I ARTYKUŁY TECHNICZNE DLA PRZEMYSŁU METALOWEGO.

Ceny hurtowe na surowce dla przemysłu metalowego, podane w № 43 „P. M.” z dn. 24. X. 1925 pozostają bez zmiany w dn. 30 października 1925.

PAŃSTWOWY URZĄD POŚREDNICTWA PRACY

w Warszawie, ul. Ciepła 21

ODDZIAŁ DLA UMYSŁOWO PRACUJĄCYCH, TELEFON 232-16

POLECA:

- w dziale biurowym:** referentów, sekretarzy, rachmistrzów, kancelistów, stenografów, maszynistki i t. p.
- w dziale handlowym:** buchalterów, kasjerów, korespondentów, akwizytorów, ekspedjentów, magazynierów, praktykantów i t. p.
- w dziale nauczycielskim:** nauczycieli, korepetytorów, wychowawczynie, bony, freblanki, ochraniarki, i t. p.
- w dziale sanitarnym:** lekarzy, weterynarzy, dentystów, aptekarzy, drogistów, felczerów, akuszerki, pielęgniarki i t. p.
- w dziale technicznym:** inżynierów, techników, mierników, kreślarzy, rysowników i t. p.
- w dziale rolnym:** agronomów, leśników, administratorów, rządców, pisarzy, ogrodników, leśniczych, gorzelanych i t. d.

ZAPOTRZEBOWANIA PRZYJMUJE SIĘ USTNIE, PISEMNIEM I TELEFONICZNIE
: : : : : : : od godz. 9-ej do godz. 3-ej po południu : : : : : : :

Tow. Akc. J. JOHN w Łodzi

WYRABIA JAKO SPECJALNOŚĆ:

Transmisje i części transmisyjne; **Koła** zębate; **Naprężacze** pasów i t. p. Konstrukcja lekka i solidna; wykonanie wzorowe; minimalne zużycie siły i smarów. Dostawa normalnych części z zapasu.

Tokarki szybko tnące, konstrukcji nowoczesnej wykonane najdokładniej, o wysokości kłów 150, 230 i 300 mm i długości toku do 3 metrów. Łby rewolwerowe, lunety, uchwyty samocentrujące. **Imadła** równoległe o szerokości szczęk 100 mm.

Wiertarki słupowe 32 i 40 mm.

Kalandry wszelkiego rodzaju dla przemysłu włókienniczego i papierniczego jak: rolkowe, frykcyjne, wodne, matowe, **finiszowe** prasy nieckowe (Muldenpressen). Wykonanie pierwszorzędne, w niczem nieustępujące najdroższemu zagranicznemu kalandrom. Około 200 kalandrów w ruchu. **Reparacja** walców, obtaczanie, szlifowanie i objanie bawełną, jutą lub papierem.

Śruby z nakrętkami wszelkiego rodzaju.

Kotły żeliwne oryg. Strebel'a do ogrzewań centralnych.

Ruszty ekonomiczne podług własnego systemu i **odlewy** według nadesłanych modeli lub rysunków.

Własne biura sprzedaży:

WARSZAWA LWÓW KRAKÓW POZNAŃ KATOWICE LUBLIN GDAŃSK
Jerozolimska 51 Zyblikiewicza 39 Basztowa 24 Cieszkowskiego 8. Batorego 4 Krak.-Przedm. 58 Schüsseldamm 62

Aparaty do spawania:

Tow. Akc. „Perun”, Warszawa.
Biuro: Wspólna 59, tel. 89-34.
Fabryka: Grochowska № 52,
tel. 201-16.

Armatura na parę i wodę:

S. A. Handlu i Przemysłu Metalowego M. Lisowski. Warszawa, ulica Nowowiejska Nr. 22, tel. 173-90 i 210-59.

Beczki żelazne:

Tow. Akc. Wł. Gostyński i S-ka w Warszawie, Mokotowska 3, tel. 14-84.

* S. A. Handlu i Przemysłu Metalowego M. Lisowski. Warszawa, ulica Nowowiejska Nr. 22, tel. 173-90 i 210-59.

Druty wszelkiego rodzaju:

Dąbrowski Przemysł Druciany B-cia Klein w Dąbrowie Górniczej.

Dźwigniki—Łańcuchy:

Bracia Jenike, inż., Warszawa, Aleja Jerozolimka 20 tel.: 29-64 i 220-00.

* Tow. Akc. Wł. Gostyński i S-ka w Warszawie, Mokotowska 3, tel. 14-84.

* Warsz. Fabr. Masz. windowych „Siła”, Chłodna 5, tel. 47-78.

Garnki i przewody rurowe:

Eberhard, Wolski i S-ka, Szara 12.

* Stowarzyszenie Mechaników Polskich z Ameryki Sp. Akc. Warszawa, Marszałkowska 46.

Gryzarki:

Stowarzyszenie Mechaników Polskich z Ameryki Sp. Akc. Warszawa, Marszałkowska 46.

Gryzarki uniwersalne:

Fabryka maszyn i odlewnia żelaza Waldemar Krusche i S-ka w Pabjanicach.

* Stowarzyszenie Mechaników Polskich z Ameryki Sp. Akc. Warszawa, Marszałkowska 46.

Imadła:

Stowarzyszenie Mechaników Polskich z Ameryki Sp. Akc. Warszawa, Marszałkowska 46.

Imadła ślusarskie kute:

S. A. Handlu i Przemysłu Metalowego M. Lisowski. Warszawa, ulica Nowowiejska Nr. 22, tel. 173-90 i 210-59.

Kalandry:

Tow. Akc. J. John w Łodzi.

Konstrukcje żelazne:

Inż. Gniazdowski i Janiszewski Sp. Akc. w Lublinie.

Konstrukcje żelazne:

S. A. Handlu i Przemysłu Metalowego M. Lisowski. Warszawa, ulica Nowowiejska Nr. 22, tel. 173-90 i 210-59.

Konstrukcje żelazne:

Eberhard, Wolski i S-ka, Szara 12.

Konstrukcje żelazne, schody, ciepłarnie:

Tow. Akc. Wł. Gostyński i S-ka w Warszawie, Mokotowska 3, tel. 14-84.

Koła wozowe o obręczach prasą nasadzanych:

Fabryka Kół i Wozów M. Margulies Płock.

Kotły parowe:

S. A. Handlu i Przemysłu Metalowego M. Lisowski. Warszawa, ulica Nowowiejska Nr. 22, tel. 173-90 i 210-59.

Kuto lane odlewy:

Inż. Gniazdowski Janiszewski, Sp. Akc. w Lublinie.

Kuźnie polowe:

Tow. Akc. Wł. Gostyński i S-ka w Warszawie, Mokotowska 3, tel. 14-84.

* Eberhard, Wolski i S-ka, Szara 12.

Liny stalowe—Drut stalowy:
Bracia Jenike, inż., Warszawa, Aleja Jerozolimka 20 tel.: 29-64 i 220-00.

Liny druciane i żelazne:

Fabryka Lin Meyerhold i S-ka S. A.—Sosnowiec, tel. Nr. 40.

Lokomobile przemysłowe:

Nitsche i S-ka, Fabryka Maszyn w Poznaniu.

Łańcuchy elektryczne spawane i patentowane (Victor) do celów gospodarczych i technicznych:
Dąbrowski Przemysł Druciany B-cia Klein w Dąbrowie Górniczej.

Łańcuchy rolkowe:
Do samochodów ciężarowych, osobowych i motocyklowych Łańcuchy Galla do transmisyj i przegubowe, Fabryka St. Kubiak, Warszawa, Hrubieszowska 9 tel. 75-44.

Łańcuchy „Galla”:

Transmisyjne, ciężarowe i rolkowe wszelkich wymiarów. Bracia Mencil, Fabryka Wyrobów Żelaznych. Warszawa, ul. Czerwonego Krzyża 3, tel. 13-83.

Maszyny blacharskie:

B-cia Ałapin inżynierowie. Warszawa, Leszno 76, tel. 251-25.

Maszyny rolnicze:

Nitsche i S-ka, Fabryka Maszyn w Poznaniu.

Młocarnie szerokomłotne syst. „Jaehne”:
Fabryka maszyn i odlewnia żelaza Waldemar Krusche i S-ka w Pabjanicach.

Maszyny ceglarskie:

B-cia Kanczewscy S. A. w Częstochowie.

Narzędzia do obróbki metali:
Stowarzyszenie Mechaników Polskich z Ameryki Sp. Akc. Warszawa, Marszałkowska 46.

Nity blacharskie saskie:

Dąbrowski Przemysł Druciany B-cia Klein w Dąbrowie Górniczej.

Nożyce motorowe do blachy:
B-cia Ałapin inżynierowie. Warszawa, Leszno 76, tel. 251-25.

Nożyce ręczne stołowe:
B-cia Ałapin inżynierowie. Warszawa, Leszno 76, tel. 251-25.

Obrabiarki do metali i drzewa:
Stowarzyszenie Mechaników Polskich z Ameryki Sp. Akc. Warszawa, Marszałkowska 46.

Odlewy żelazne:
Eberhard, Wolski i S-ka, Szara 12.

Odlewnie żelaza:
Tow. Akc. Wł. Gostyński i S-ka w Warszawie, Mokotowska 3, tel. 14-84.

Odlewnie żelaza i metali:
S. A. Handlu i Przemysłu Metalowego M. Lisowski. Warszawa, ulica Nowowiejska Nr. 22, tel. 173-90 i 210-59.

* Spółka Akcyjna Budowy Kotłów Parowych i Maszyn. W. Fitzner i K. Gamper* w Dąbrowie.

* B-cia Kanczewscy S. A. w Częstochowie.

Okna żelazne:
Tow. Akc. Wł. Gostyński i S-ka w Warszawie, Mokotowska 3, tel. 14-84.

* Eberhard, Wolski i S-ka, Szara 12.

* Krawczyk i S-ka w Zawierciu.

Okna żelazne i drewniane:
z własnym okuciem fabrycznym: Jan Broda, Toruń.

Okucia budowlane i meblowe:
Jan Broda, Toruń.

Piłniki nacina:
Fabryka Lin Meyerhold i S-ka S. A.—biuro Sosnowiec, fabryka Będzin.

Pędnie:
Tow. Akc. J. John w Łodzi.

* Krawczyk i S-ka w Zawierciu.

* B-cia Kanczewscy S. A. w Częstochowie.

* Eberhard, Wolski i S-ka, Szara 12.

Piece żelazne syst. powolnego spalania:
Eberhard, Wolski i S-ka, Szara 12.

Pompy:
Brandel, Witoszyński i S-ka, Grochowska 37.

Prasy, tłoczarki cierne: mimośrodowe i balansowe:
B-cia Kanczewscy S. A. w Częstochowie.

Prasy mimośrodowe:
* B-cia Ałapin inżynierowie. Warszawa, Leszno 76, tel. 251-25.

Stowarzyszenie Mechaników Polskich z Ameryki Sp. Akc. Warszawa, Marszałkowska 46.

Sikawki i narzędzia ogniowe:
Bracia Mencil, Fabryka Wyrobów Żelaznych i Sikawek. Warszawa, ul. Czerwonego Krzyża 3, tel. 13-83.

Sprężyny do mebli:
Dąbrowski Przemysł Druciany B-cia Klein w Dąbrowie Górniczej.

Śruby, nakrętki, nity:
Bartelmuss i Suchy, Bielsko (Śląsk).

Śruby:

Tow. Akc. J. John w Łodzi.

Strugarki:

Stowarzyszenie Mechaników Polskich z Ameryki Sp. Akc. Warszawa, Marszałkowska 46.

Suwnice:

Eberhard, Wolski i S-ka, Szara 12.

Suwnice (kran) mostowe, przesuwne, dźwigi pionowe-elektryczne, transmisyjne, ręczne:
Inż. Gniazdowski i Janiszewski, Sp. Akc. w Lublinie.

* Bracia Jenike, inż. Warszawa, Aleja Jerozolimka 20 tel.: 29-64 i 220-00.

* Warsz. Fabr. Masz. windowych „Siła”, Chłodna 5, tel. 47-78.

Taczki żelazne 75 i 100 litr. pojemności:
Jan Broda, Toruń.

Tokarki:
Tow. Akc. J. John w Łodzi.

* Stowarzyszenie Mechaników Polskich z Ameryki Sp. Akc. Warszawa, Marszałkowska 46.

Traki i wszelkie obrabiarki do drzewa:
„Unia” Zjednoczone Fabryki Maszyn Tow. Akc. Oddział: C. Blumwe i Syn, Bydgoszcz-Wilczak.

* Stowarzyszenie Mechaników Polskich z Ameryki Sp. Akc. Warszawa, Marszałkowska 46.

Turbiny wodne syst. Francis’a o wysokim współczynniku pożytecznego działania
L. Warwasiński, J. Wojakowski i Sp. Fabryka Maszyn i Odlewnia Żelaza w Noworadomsku.

Urządzenie do motorów na gaz ssany (generatory):
Eberhard, Wolski i S-ka, Szara 12.

Wagony wąskotorowe osobowe i towarowe:
S. A. Handlu i Przemysłu Metalowego M. Lisowski. Warszawa, ulica Nowowiejska Nr. 22, tel. 173-90 i 210-59.

* Tow. Akc. Wł. Gostyński i S-ka w Warszawie, Mokotowska 3, tel. 14-84.

Walce żeliwne utwardzone:
Tow. Akc. J. John w Łodzi.

Wialnie do czyszczenia zboża:
Fabryka Maszyn Rolniczych M. Margulies Płock.

Wiertarnie kolumnowe szybokieżne:
Najnowszego typu. L. Warwasiński, J. Wojakowski i Sp. Fabryka Maszyn i Odlewnia Żelaza w Noworadomsku.

* Fabryka maszyn i odlewnia żelaza Waldemar Krusche i S-ka w Pabjanicach.

* Stowarzyszenie Mechaników Polskich z Ameryki Sp. Akc. Warszawa, Marszałkowska 46.

Wiertarki:
Tow. Akc. J. John w Łodzi.

* Stowarzyszenie Mechaników Polskich z Ameryki Sp. Akc. Warszawa, Marszałkowska 46.

WYDAWCA: W imieniu Polskiego Związku Przemysłowców Metalowych: Dyrektor Zarządzający inż. S. J. Okolski.
REDAKTOR inż. Maurycy Chorzewski.

CENY OGŁOSZEŃ: Cała strona złp. 180; pół strony złp. 100; 1/4 strony złp. 60; 1/8 strony złp. 40;

Drobne ogłoszenia: tekst 3 wierszowy 30 zł. kwartalnie; za każdy wiersz dodatkowy 5 zł. kw.
Członkowie Związku zamawiający ogłoszenia bezpośrednio, otrzymują stosowny rabat.